

„Soča“ izhaja vsak četrtek in velja s pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto . . . . . f. 4.50
Pol leta . . . . . „ 2.30
Četrt leta . . . . . „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „poslanicah“ se plačuje za navadno tristopno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 2 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Glasiloslovenskega političnega društva goriškega za brambo narodnih pravic.

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Goricah v tobakarnici v gosposki ulici blizu „treh kron“. — v Trstu v tobakarnici „Via della caserma 60“.

Naročnina in dopisi naj se blagovoljno pošiljajo pod naslovom: Viktor Dolenc v Gorici. — Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri uredništvu.

Nekaj v pospeševanje slovanske uzajemnosti.

Stališče našega lista je bilo od nekdaj čisto slovansko; pobijali smo od začetka in še zmerom pobijamo vsako mnenje, ki podpira partikularizem, in za nas nima Kranjec, Stajere, Goričan v narodnem obziru ne najmanjšega pomena; takozvanemu domačinstvu, ki ima tudi v Gorici dobro znanega apostelja, napovedali smo kar naravnost vojsko.

Iz vsacega stališča je partikularizem, posebno če pretiran, jako škodljiv, narodnostni princip ima pa v njem največjega sovražnika. — Vsak Slovan mora biti v prvo ponosen, da je ud največjega naroda evropskega, po tem mora delati za duševno in če mogoče tudi politično združenje njemu najbližnjih slovanskih rodov.

Mi Slovenci moramo prvo težiti na združenje vseh Slovencev v eno samo politično administrativno celoto ob enem pa moramo uže zdaj misliti, kako pridemo do takega združenja z drugimi našimi brati, Hrvati, Srbi, i. t. d. Se ve da, vse to v mejah postave in z ozirom na našo državo. — Prepričani smo, da mi Slovenci sami na sebi smo preslabi, da bi zamogli kaj velicega doseči; prav tako je z družimi našimi brati na jugu. — No, in če smo tega prepričani, dolžnost naša je, da delamo na vsak le mogoči način v to vrho.

Prepričani smo pa in z nami odkritosrčen Slovenec, da se v ta namen vse premalo dela pri nas, pa tudi pri naših bratih, in marsikako grenko bi lahko zabilježili v potrditev tega našega mnenja, ko bi se ne sramovali razkrivati svetu naših ran.

Mi smo uže večkrat nasvetovali sredstva, ka bi pospeševala delovanje v tem res narodnem in praktičnem zmislu.

Opazujemo namreč, da se na priliko naši voditelji vse premalo shajajo v posvetovanja. Po našem mnenju bi morali naši voditelji iz vseh slovanskih delov vsako leto vsaj enkrat priti na skupen dogovor, kder bi se odločevala politična taktika za važne slučaje; taki shodi bi se pa morali sčasoma raztegniti na vse jugoslovanske voditelje.

Ker je časopisje najvažnejši faktor v političnem razvitku narodov, morale bi se tudi pogostoma osnovati skupčine časnikarjev v namen, da se dožene v nakaterih prašanjih popolna harmonija, da vsi pravo

narodni, neodvisni časniki kolikor mogoče enako uspešno pripravljajo jugoslovansko ljudstvo na ono važno zadačo, katero mora rešiti, če hoče postati svobodno in samo svoje, da ti časniki vsi po enem programu delajo za eno in isto svrhu. Dozdaj se vse te lepe ideje ljudstvu predstavljajo le kot ideje; a potem bi morale nastate istinito in trdno poželjenje po vresničenju teh idej, kajti narod hoče videti, da se res dela, da je reč resna, še le potem se tudi on poprime zdrave ideje. — Dobro je nadalje, da se ljudje, ki ljudstvo podučujejo, osobno spoznajo; iz tega nastane živahnejša menjava mislij in vsled tega živahnejše delovanje.

Da bi tudi v materijalnem zmislu ne izostali dobri nasledki, tega smo več ko prepričani, kajti čim večji je krog kontribuentov za eno in isto reč, tem uspešneje postane vse delo. Zeleti je, torej, da bi se ko hitro mogoče posebno zdaj v tako važnih časih sešli jugoslovanski novinarji ali zastopniki po mogočnosti mnogih jugoslovanskih listov v kakem jugoslovanskem mestu, morda v Zagrebu ali v Ljubljani. Inicijativo k takemu shodu bi morali prevzeti uredniki večjih listov, dnevnikov, katerih imamo prav malo mi Jugoslavi. Če pa so ravno omenjeni shodi silno potrebni, toliko važnejši pa bi bili shodi naših pisateljev, katerih največja zadača bi bila, da približujejo jugoslovanska narčja kolikor le mogoče in pospešujejo solidarnost jugoslovanske literature.

Nasveti, katere dajemo tukaj, so po našem mnenju najpraktičnejši v namen, da se enkrat vtrdi ona solidarnost, o kateri uže dolgo govorimo, pa prav malo vidimo. Res je bil uže enkrat storjen slab poskus, ki nij imel zaželjenega uspeha; a to nas nima motiti, posebno pa patrijotičnih novinarjev ne; sopet naj se poskusi, pa z ono resnostjo, ki je pristojna možem, ki vedo, kar hočejo, in to, kar hočejo, tudi z vso resnostjo zasledujejo. Mi smo tukaj le podali misel v občnih potezah in srečni bi bili, ko bi se večji jugoslovanski listi ozirali na te naše nasvete in to vprašanje saj začeli pretresati resno in marljivo, kakor zasluži gledé na važnost časov in na hitro veršéče se zgodovinske dogodjaje.

Dopisi.

Gorica, 15. febr. (Konec pusta. — Domača kava. — Nepotrjena postava. — Sopot Merzlek. — Vreme.) Pokopali smo pusta v naši lepi Nizzi brez posebnega hrupa. Naša čitalnica sklenila ga je v sabeto z lepim plesom; prav tako sti „Concordia“ in „Ginnastica“ v pondeljek dali pustu slovo na primeren način. „Concordia“ je letos imela posebno srečo, da so krasile nje plesu tudi take krasotice, katere so nam „dezertirale“ iz čitalnice, kar pa jim ne smemo zameriti, ker ples je kosmopolitičen, in mi goriški Slovenci smo v tem obziru še precej tolerantni. Sicer pa moramo reči, da se v „Concordiji“, kder se rada zbira „la crème“ vseh narodnosti, vendar ne godi vse tako fletno in gladko, kakor v naši čitalnici. — Pri nekem plesu prišlo je nekda med dvema gospodoma do tako ostrega besedovanja, da jo moral posredovati odbor in da sta bila izključena nekda dva gospoda, ki se prištevata višim krogom in se rada mešata mej aristokrate. To nas sicer malo zanima; zabelježili smo to m. stno govorico le zato, ker nas mrz trise, če samo mislimo na to, kaj bi bili vse pisali Nemci o naši čitalnici, ko bi se bilo v njej pripetilo kaj enacega. V naši čitalnici gre kolikor toliko po domače; a naše dame se gotovo nimajo pritoževati o preziranju in nedejkatnosti in to je prav: naši fantje nam delajo čast, čezar smemo biti veseli in ponosni.

En par let sem trudi se nek star gospod, ki prodaja takozvane „konfete“, da bi vpeljal v Gorici pustno nedeljo „korso“; a spodletelo mu je lani in letos je še slavnejši fiaško napravil; lani se je vozil saj sam po mestu; letos pa niti ene kočije nij bilo. Še zadnji dan pusta nij bilo to, kar so pričakovali z vsako malenkostjo zadovoljni ljudje: kakih 20 kočij vozilo se je po mestu in to je bilo vse. Za tak korso pač nij bilo treba onih po časnikih in oglih naznanjenih 2000 funtov konfetov, ki zadostujejo najmanj za 20 let. „Nervus rerum“ daje ljudem nagon, da pusta lovijo; če tega nij, je vse trezno in pametno in to se kaže tudi pri nas v Gorici. Revščina v tem obziru podpira moralo in napredek in če se časi ne zboljšajo, bomo postali s časoma tako pametni in čedni ljudje, da nas bodo veseli filozofi in moralisti.

LISTEK.

Ptice

v slovanskih narodnih pesnih.

(Nadalje.)

Naš narodni pesnik je torej znal vrlo dobro vporabiti ptice in je lepo vplesti v obrazce s tem je dal svojim plodom zares mično podobo, kakoršno bi zastoj se pri izvrstnih, umetnih pesnikih iskali. Ko so se mu rodili ti plodi v srci stal je tam sredi cvetoče narave in zlijl je v svojo pesen svoje čute in vse, kar se je krog njega godilo, v čudotvorni prirodi. Videl je zeleno pomlad, zeleno, s cvetjem okinčano pomlad, kedar se vse vzbuja k novemu življenju, k novemu delovanju. Videl je v drobno ptičje srčee, v katero je vrgla pomlad svoje oživljajoče žarke in tam rodila ljubezen, katera je ptičico prisilila, poiskati si druga. Čujmo narodno pesen, kako je tam ta prizor naslikan:

Ptiček leti, ptiček leti,
Ptičica za njim leti,
Vzami mene, vzami mene
Ti predrobni ptiček moj!

Toda temu ni še tako naglo v srci pognalo drobno zrno ljubezni; in vidimo ga, kako nekako mrzlo odgovarja preudrobni ptičici:

Kaj hčem stabo, kaj hčem stabo
Ti predrobna ptičica!
V moji hiži, v moji hiži,
Tam v predrobnem trnjiči?

Saj jej nema ničesar dati niti „drobnih črvek“, niti „prekalne vodice“! Ali vendar je ona ž njim zadovoljna in znašati si začeta posteljico, kder bodeta po očetovsko varovala svoj prihodnji zarod!

Uže v uvodu smo rekli, da so imeli naši stari očanci mnogo vražnih ptic. Tak ptič n. pr. bil je udeb in sicer prerokovalen; saj še sedaj pojo otroci o njem:

Hup, hup udeb
Maš zgnjušen rep,
Vendar vse veš,
Pa nič ne poveš!

Erjavec pravi, da so naši pradedje imeli prazno véro, da se v udebovem gnezdi nahaja čudodelen kamen. Ako kdo ta kamen dene spečemu človeku pod glavo, mu ta vse svoje skrivnosti razodene. Drugod zopet pripovedujejo, da udeb pozna neko travo, s katero se more vsaka ključavnica odpreti brez ključa; tudi se véruje, da udebovo srce in jetra človeka vspeae vajo ter mu prijetne sanje vzbujajo. Še mnogo drugih ptic so imeli, posebno pa smrtnih, in nekatere teh zadnjih so še celo v narodne pesmi prešle. Kmet se še zdaj zgane, ako sliši čuka peti, in takoj začne preštevati in uganjevati, koga bode prvega pobralo. Na Primorskem menijo, da nobeden ne umrje, ako ga ni popreje klicala „ptica“ sé svojim trikratnim: „bu

treba iti“. Tudi na okno, pravijo, pride ptica klicat človeka v večnost. Taka ptica je, kakor se iz nar. pesmi „Zlahtna gospa“ vidi, orel.

Zlahtna gospa je hudo zbolela ter poklicala svoje hlapce in dekle in jim ukazala, naj gredo ven pogledat, kaj tako strašno po orehu razbija in bobna. Ti skušajo zlahtno gospo, toda

Nič družega ne vidijo:
Le črni orli hodijo
Železne kremplje imajo,
Inó iz kljuna jim gori.

Ko to zasliši zlahtna gospa, britko zastoče in se zboji, kaj bode z njeno črno dušo. Pa orli uže pri oknih „špegajo“ ter vzamejo jej dušo in jo neso na duo pekla.

Poglejmo si drugo pesen! Ulovili so hudodelnika ter ga vrgli v globoko vózo (ječo).

Kder ne vidi solnca rumenega
Ne zvede, ne meseca belega.

Toda kmalu so ga peljali iz temnice ter ga odveli na Grivenčko polje in ga posadili na stol. Mnogo ljudstva je prišlo gledat grenko njegovo smrt na vislicah. Ko se izpove, opominja okolo stoječe, naj ne bodo takošni kakor on „ki bode tam visel po noči in po dne“. Rezko jim slika svojo usodo s temi le britkimi besedami:

Tote lepe, bele srake,
To bodo moje sosedel
Okrog bodo zletavale,
Lase mi razčesavale,

Ti lepi črni gavrani,
Ti bodo moji angeljci
Meso mi bodo raznašali
Po lepem zelenem borovji.

Na Furlanskem se mnogo zanimajo za neko rastlino, katere je prišla iz Meksike in se zove meksikanska kava; ta rastlina nekda dobro raste in rodi v naših krajih in daje obilno sadu, podobnega arabski kavi. Če se uresniči to, kar pišejo nekateri zvedenci, spodnili bomo sčasoma iz naših krajev ptujo kavo in naše "kofetarce" smejo biti veseli, ker naša je velika, da bodo pile kavo jako po ceni. V narodno gospodarskem obziru zasluži ta reč prav gotovo vso pozornost.

Cesar nij potrdil one postave, katero je sklenil naš dež. zbor v lanski sesiji, da namreč smejo postati dež. odborniki tudi taki poslanci, ki prebivajo zunaj Gorice. Razlogi nepotrditve nam niso še popolnoma znani; vendar pa obžalujemo, da je za našo potrebo postavlo zadeva taka osoda, vsled česar bo v odboru najbrže ostalo vse pri starem.

V eni poprejšnjih številkih poročali smo o studencu Merzleku pri Solkanu; danes dostavimo temu poročilu, da je ta studentec, ki je v največji suši v Soči pošiljal blizo 800.000 vedrov vode vsakih 24 ur, zdaj kar naenkrat skoro popolnoma posušil se, kar je najbrže znamenje, da se pogoste in mnoge mine tako pretresile tla, da se je voda obrnila na kak drug kraj; torej je mogoče, da so kopači prav blizo vode. Ta prikazen je posebno zanimiva za geologe.

Vreme imamo uže čez 1 mesec prav krasno; gorko je bilo te dni pri nas uže prav tako, kakor na spomlad; če se kaj v kratkem ne prekucne, bo pri nas sredi prihodnjega meseca uže vse v najlepšem cvetu; spomladanske cvetice uže povsod močno cvetó in naši mladi gospodje sprehajajo se v lehkih, kratkih sukňah. Mraza sploh letos nismo trpeli. Ne vemo, če bo pa to vreme tudi hasljivo poljedelstvu.

Trst, 15. febr. (Izv. dop.) Letošnji 3 dnevni korso sme se imenovati prav velikanski in veliko večji in lepši nego lanski ali predlanski; posebno je k temu pripomogel cirkus Suhr, ki se je udeležil korse z kakimi 40 konjiki in godbo na konjih; zadnji dan pusta vozilo se je po Trstu kakih 400 kočij, mej katerimi mnoge prav elegantne se 4mi in 6mi konji. Po ulicah pa je vse mergolelo samih šem, na stotine osemljenih ljudi sprehajalo se je pustni terek na večer iz ene kavarne v drugo in naš glavni trg napolnjen je bil tako z ljudstvom, da število 50.000 gotovo nij previsoko za ono tam čakajočo in zabavajočo se množico. Pretečeni pust je bil v Trstu sploh živahen, akopram je tudi pri nas pomanjkanje denarja; a naša gospoda se včasih tudi kaj posili, da le pokaže na zunaj blesk in bogatijo.

Tudi v tržaški čitalnici bile so pretečeni predpust dokaj lepe veselice in se je posebno k zadnjemu plesu zbralo tako število plesalcev in krasnih plesalk, da so bili prostori naše čitalnice veliko pretesni. — Naša čitalnica bi morala imeti več in lepše prostore, po tem bi postalo v njej vse veliko živahnejše.

Zadnji četrtek priplul je v Trst Lloydov parnik z madjarskimi študenti vračajočimi se iz Carigrada; ker pa se je policija bala še večih demonstracij kakor zadnjič, je poslala parniku nasproti enega svojih

agentov s poveljem, da se morajo študentje iztrciti tikoma železniške postaje, ki je bila na vse strani obdana s policijo, katere je vsakteremu zabranila vhd. A vkljub temu nij potekla reč tako gladko; mnogi naši trgovci slovanski in italijanski najeli so skoro vse čolne, kar jih je bilo dobiti v luki, in so jadrani parnika naproti; parnik je sem ter tje jadril po luki; a gospodje v čolnah so na vso moč zvižgali in kričali na one ogerske zoite. Proti večeru še le so se ti gospodiči izkrcali; tresle so se jim hlačice, ko so kar na hitrici pobegnili v restavracijo postaje in čakali tam pod varstvom policije, dokler se niso odpeljali z vlakom. Madjarom se pač ne bode več ljubilo skoz Trst v Carigrad; pri nas stavijo navadni in tudi izobraženi ljudje Madjare in Turke v eno in isto vrsto in na tak glas, kakor tukaj, prišli bodo Madjari kmalo po vsej Evropi.

Kakor znano, je bil gosp. Nabergoj letos sopot voljen v mestni zbor v 6. okraju; a to volitev so naši Lahoni zavrgli, iskali so v jajci dlako, da bi se le tega neustrahljivega borilca za našo slovansko reč tukaj na jadranskih obalah znebili. A to se tem gospodom, ki vedno škelé v Rim, ne posreči; naši slovenski volilci bodo pri novi volitvi pokazali, da „još slovanska nij propala“ v tržaški okolici.

V Trstu je v zadnjem času goljuŕja in tatvina na dnevnem redu; naše mesto je namreč pribežališče vseh potepinov iz bližnjih avstrijskih dežel, največ pa one strašne druhaliz iz Italijanskega, ki ima vedno nož pri rokah. Naši časniki polnijo cele predale s tako kriminalistično kroniko in naša policija mora skoro vsaki teden napravljati v pravem pomenu love, ki se raztegujejo tudi na okolico, na te nevarne potepine. Ga nij dneva, da ne bi se zgodila kaka večja tatvina ali goljuŕja. Temu pa je dosti krivo slabo in malo poslovanje naših trgovcev, ki omejujejo stroške in odpaščajo delavce. Kder je toliko proletarijata, kakor pri nas, nij mogoče misliti na veliko sigurnost imetja.

Naša kupčija je nekoliko ponehala; kolonijalno blago sicer nij padlo v ceni, a prodaja se ga malo. Žita so nekoliko padla, tako tudi petrolij. Gledé na bližnjo vojno in na spomladanske večje potrebe, se bo morda v začetku prih. meseca špekulacija kaj razvila; zdaj pa vlada neka tihota, kakoršne letos še nij bilo. Ker bo letos mnogo pomanjkanja blaga v naših krajih in ker brez vojne skoro ne more biti, je morda prav zdaj čas za špekulacije, posebno se žitom in tudi drugim navadnim blagom.

Politični pregled.

V Gorici, 16. febr. 1877.

Našim čitateljem je znano, da bomo imeli leta 1878 zopet svetovno razstavo v Parizu. Nemčija odrekla je oficijelno udeležitev od svoje strani; ali iz tehtnih vzrokov ali ne, nij

nam preiskovati in razpravljati. Tudi v finančnem odseku našega deržavnega zbora razpravljalo se je, ali se ima za vdeleženje pri pariški razstavi dovoliti svoto 600.000 gl. Večina odsekov zavergla je bila predlog vlade in če bi bilo šlo tudi v zbornici po volji odsekov večine, sramovati bi se morali vsi pravi avstrijski patriotje takega sklepa. In zakaj? Mi trdimo sicer, da so se razstave uže preživele, vendar pa ne mislimo s tem, da se je nij treba vdeležiti, če sa kde kaka razstava osnuje. Tudi v našem deržavnem zboru bi ne bilo nikakih nasprotnikov vdeleženja, če bi se tam ne nahajali Prusjaki, kateri hočejo v vsem Nemčijo kopirati ali posnemati tako, da mora to vsakemu pravemu Avstrijcu uže prisedati. Veseli nas zarad tega sklep deržavnega zbora, ker sklepamo iz tega, da vendar še nij naš deržavni zbor ali celó Avstrija pruska. Merodajni krogi naj ne prezirajo take malenkosti, s katerimi se ovajajo naši prusijanski Nemci, kateri se mislijo uže popolnem v blaženem nemškem „rajhu“.

Madjarsko ministerstvo je bilo odstopilo, a ker nij bilo mož, kateri bi bili pripravljene sestaviti novo ministerstvo, dobode najbrže zopet Tisza, poprejšnji ministerski predsednik, nalog, sklopiti novo vlado na Madjarskem. Glavna dva moža madjarskega parlamenta cesar nij mogel pregovoriti, da bi prevzela ministerstvo, to sta Sennyey in Majlath. Oba sta stavljala take pogoje, v katere privoliti nij bilo mogoče, in tako razbila so se pogajanja. Tisza tudi še nij prevzel sestave novega ministerstva, dokler nij na čistem s cislajtanskim ministerstvom gledé bankinega vprašanja. Zarad tega došel je zopet z madjarskim finančnim ministrom Szellom na dogovore na Dunaj in najbrže pride do kacega porazumljenja, ker bodo bajé naši ministri nekoliko bolj popustljivi. Radovedni smo pač kakor vselej, kakošen modus vivendi ustvarijo in ali bode ž njim zadovoljna naša deržavna zbornica. Bojimo se, ako bodo naši ministri preveč popustljivi, da potem nastane v Cislajtaniji kaka kriza in po tej zopet jedna na Madjarskem in tako dalje cum gratia in infinitum. No, taki so nasledki dualizma; najpervo nam je donesel mnogo materijalne škode, sedaj pa nam žuga zmesti vse naše notranje politično življenje. Pravice, pravice vsem narodom enake, potem bode mir v notranjem in Avstrija bode krepka.

Kako neznosno je naše notranje politično položje, priča nam govornica o naslednikih grofa

Veter.

Okoli zemlje je zrak. Tega sicer ne vidimo od blizu, vendar ne moremo zato o njem dvomiti; kajti na sto načinov se moremo o njegovi navzočnosti prepričati. Mahnimo samo z roko in takoj bomo občutili, kako se zrak ob njo opira; bežimo hitro, in naša obleka in naši lasje bodo nazaj leteli; veterica kako se verti, kadar veter piše! Da-si tu nič ne vidimo, mora vendar nekaj biti, kar se ob roko opira, kar nam obleko in lase nazaj obrača in kar veterico verti. In to je zrak, ki postane veter, kadar se gane.

Da je okoli nas in povsod zrak, o tem se morete še tudi na sledeči način prepričati. Uzemite kozarec (kupico, glaž) in prilepite znotraj na dno kosček papirja, držite dno zgoraj ter denite kozarec s vsem v vodo; potem ga izvadiŕte, dno neprestano gore držeči, pogledjte na dno in videli bodeŕte, da je papir, katerega ste prilepli, še suh. Očividno je torej, da na dnu kozarca nij bilo vode, ako ste ga tudi celega v vodo pogreznili, ker je papir suh ostal, a drugače se on v vodi namoči. Kako je to? V kozarcu je moralo nekaj biti, kar je branilo vodi, da nij mogla priti do dna. Vzemite zopet kozarec, denite ga po strani v vodo, in videli boste, da iz njega nekaj izlazi, ker se voda mehuri, to je, napravijo se v njem mehurčki; a kadar kozarec zopet iz vode izvlečete, ne bode več suh papir, ki je bil na dnu prilepljen. — Vi ste menda tudi sami že večkrat videli, kako noče vino iz lija v sod teči, kadar je lijeva cev tako dobro zataknjena od zunaj, da nima nikjer nikakega oduška. Torej mora nekaj v sodu biti, kar vinu ne dopusti, da noter teče, in to je zrak. Prašali boste znabiti, zakaj teče vino iz lija, kadar nij lijeva cev od zunaj dobro zataknjena? Ker ima tedaj zrak kod po malem uiti. Isto tako ima zrak kod iz kozarca uiti, kadar ga po strani v vodo denete, ker sedaj ne ide vsa voda naenkrat v kozarec, temveč le po malem, a isto tako ide tudi zrak vun.

Naj raznašajo, si raznašajo,
Bog le duši dobro daj!

Enako se mu bode godilo, kakor onemu peku v svetem pismu, kateremu je pravični egiptovski Jožef razkladal težke, žalostne sanje, da bodo prišle ptice izpod neba, ter trgale njegovo meso! . . .

Tudi vrana omenja naša narodna pesem posebno rada. Čemur je gotovo uzrok cela njegova natura: kajti on je strašen, moder in umen ptič.

Zlahtni gospod Baroda ukazuje svojemu hlapcu, ki mu je šel rane gledat, so-li črne ali rudeče, naj se napravi jamo kopat, jamo široko in globoko, kajti rane bile so črne, in mej tem prezlahtni gospod pravi svojemu vrnemu slugi:

Dobro z brinjem me pokadi;
Trdno z vejami me ogradi,
Da ne bodo odkopali
Vrani ptiči me klujuvali!

Kdo ne pozna žalostne usode slovenskega junaka, kateri gre nad Turka v boj krvavi? Naša narodna pesem slika jo sé živimi šarami, slika nam jo, ko jemljú tak krepak junak žalostno slovo od ljubljene deve, govoreč:

Nad tibo bo zvonil žegnan zvon
Nad mano turški bôben;
Nad tabo bo molil mašnik vilje žegnane,
Nad mano bo krockal črni vran!

Zares žalostna antithesa! — Tam bode ležal na polji širocem, s kristijansko krvjo napojenem, nepokopan, pod žarki gorkega solnca, in dež mu bode pral seserjeno krv po bledem obrazi in ptice bodo čez polje letale ter pogledale nanj in naznanjevale o njem v domovini slovenskii in narodni pesnik bo vbral svoje strune in spominjali se ga bodo še pozni potomci v mili narodni pesni! . . .

Ptice so v naši narodni pesni, kakor tudi v Homerji in srbskih narodnih pesnih podoba hitrosti. O kralji Matijaži se sliši:

„Kralj plane na konjičica
Na vejico ko ptičica.“

Alenčica, prelepa Grégičeva sestra, se opravi prav tako, kakor njen brat Gregič: na glavo si dene rudečo kapo in za kapo tri žralova peresa. Tako opravljena gre iskat dragega brata in

Ko p t i c a daleč zdaj zdrči,
Kjer šator turški mi stoji.
V šatore dirja, dirja v skok,
Turčine seka vse okrog,
Da tol'ko jih za njo leži
Ko snopja tamkaj za ženjci,
Al' drobne trave spod kosá,
Ko Bog nam dobro letno dá.

Sploh se pticam primerjajo deklice same, te ptičice z rudečimi licami! Tudi mlad junak, ki jemlje žalostno slovo doli pod belim gradom, je enak drobnim ptičici, ki po jelsevji zleta in toži, ko so jej mladiče pobrali. In prevarjeno dékle pravi:

Ko p t i č i c a sem pevala,
Sladké sem sanje sanjala! —

Dovolj, upliv ptic na našo narodno poezijo je, menim, zadostno dokazan, in baš ta upliv je razlog, da so naše narodni pesni sploh tako ljubeznive in nežne in da tako k srcu segajo, ako se pazljivo beró ali poslušajo, posebno ko je pojo kmetska dekleta po letu zvečer, ko se s polja vračajo. Zato so pa tudi sploh ptice tako priljubljene, kakor ne z lepa kje drugodi Bog daj, da bi se ta ljubezen do teh presrčnih, drobnih živalic mej našim narodom vedno gojila in da bi vedno rastla; Bog daj, da bi kakor do zdaj in vedno še bolj za naprej bila pticam naša domovina slovenska varno zavetje, mirno pribežališče; Bog daj, da bi še dolgo ta leteti zarod oživljaj naše gaje in sé svojim petjem budil zaspane slovenske sine in je tolažil v bridkosti in tugi!

BAZILIJ GORIJANEC.

Andrasy-ja. Nastala je menda ta goverica vsled vesti, da pride na Madjarskem na kermilo Senyey ali Majlath. Ministerstvo Auerspergovo bi se pa bajé nikakor ne hotelo spuščati v paganja s tacimi ministerstvi in bi rajši odstopilo. Če bi pa na ta način odstranjeni bili obe ministerstvi, potem bi moral tudi Andrasy pustiti svoje mesto drugemu, za katero sta se imenovala uže po časnikih grof Potocki in grof Bohuslav Chotek, bivši namestnik na Českem za časa Hohenwartovega ministerstva. Potem bi se sploh v notranjem zgodile radikalne spremembe, torej škoda, da nij ona goverica obstinila se, kajti potem bi vendar nekoliko več pravice in prostosti uživali tudi drugi nenemški in nemadjarški narodi.

Na znano okrožnico ruskega kancelarja Gorčakova bodo bajé po nasvetu Anglije vse vlasti molčale. Čudni patroni so Angleži vladne stranke, kateri še vedno mislijo, da se mir ohrani ter da ne bode Rusija začela boja, če se le Srbija in Černogora pomirite. V angleškem parlamentu izjavljali so se liberalni in človekoljubni Angleži na proti Turciji enako kakor pri prejšnjih javnih taborih ali zbirališčih. Nadejati se je, če Rusija začne vojno s Turcijo, da bodo vse druge velesile, tudi Anglija, neutralne. K temu pripomorejo gotovo veliko zadnje homatije carigradske. Kakor smo uže omenili, bil je Midat paša, glava Mladoturkov, še edini, energični mož in nemara sposoben Turcijo preustrojiti, če bi bilo še mogoče, in ta je moral kar čez noč in dan pobrati svoja šila in kopita. Damat paša je glava onih intrigantov, katerim se ima Midat za svoj padec zahvaliti. Kder se take reči tako lahko godijo, mora biti pač vse gnjilo in taka država nij več vredna, da obstoja.

Pogajanja mej Srbijo in Turcijo veršé se tačas še precej povoljno, kajti uže je Srbija poslala pooblaščenno deputacijo v Štambul, katera ima do konca mir skleniti. Če pojde to tako gladko, kakor menijo nekateri, dvomimo. Saj so se bila razbila pogajanja, odkar so se počela, uže nekatere krati skorej popolnem in so se zopet začela. Kedar začne Rusija vojno in do tega nij daleč, potem se razbijejo tudi mirovna pogajanja zopet in Srbija bode vzajemno z Rusijo bojevala se. — Mirovna pogajanja s Černogoro niso še tako daleč dospela, da bi se bili uže zjedini za kraj, kjer bi se imela dogovarjanja veršiti. Černogora je bajé voljna početi pogajanja na podlagi status quo ante bellum, vendar bode zahtevala odstop Nikšičev,

Drekalovičev, Kučijanskega in Vasjevičke od Turcije in nekoliko denarjev kot vojno odškodovanje.

Iz Gerškega dohaja poročilo, da ko hitro prekorači Rusija Donavo in Balkan, potegnejo tudi Gerki svoj meč, da osvobodijo svoje sorjake v Tesaliji in Macedoniji. O tem nij dvomiti, sicer čemü bi se uže toliko časa pripravljala na vojno. — Mej Gerki na otoku *Kandije* ali *Kreti* tudi močno vre; tudi tam nastane precej vstaja, ko hitro začnejo germeti topovi ob Donavi in Balkanu.

Razne vesti.

Čitatelje „Soče“ opozorujemo na neslane dopise Novic iz Gorice v zadnjih štirih številkah; naj jih pazljivo čitajo in si jih dobro ohranijo v spominu, kajti v njih je poveršen životopis in nemara tudi političen testament nekega *bivšega goriskega veljaka*. Kaj tacega se nam ne ponuja vsak dan in tudi ne vsa ko leto, za to bodo oprostili naši čitatelji, da jih na to posebno opozorujemo. Dober tek, komur neslanosti dišijo!

Teržaska „Edinost“ piše: Pazite, kateri v Trst hodite: ne zaupajte nobenemu ničesa, ako ga ne poznate. V teku tega tedna je bil nek kmet z lesom v Trstu; ker je vedno polno falotov okrog, precej se mu eden teh približa in slovensko lepo ž njim govori; ko je les prodal, treba je bilo nekaj poravnati se svojim tovarišem; kmet ga pošlje menjat desetak, pa ga še danes čaka, da bi mu prinesel drobiž. Drug kmet je isti dan dal enakemu človeku denarja, naj r. . . . . nekoliko centov soli kupit, pa jo tudi še ni k. . . . . Vsem, ki hodite v Trst, naj bo to v svarilo.

„Zastavi“ se piše, da je dojadral v Kotor ruski *panstavi* živežem za Černogoro. Knez je poklical vse Hrečgovce, ki so pribegli, da jim da živeža in obleke. Skoz Trst pa se vozi vedno ogromno blaga za Černogoro, vzlasti so prišli 4 vagoni obleke, to je 800 centov; lepa pomoč iz Moskve. Tudi Avstrija pošilja v Dalmacijo toliko vojnega blaga, da se je čuditi; pred nekaterimi dnevi je prišlo tudi nekoliko torpedov, vse kaže, da bode gotovo vojna.

Visok dedič. V Bekesi na Ogerskem je te dni umrl vojak Knaifel, ki je bil uže nekaj časa doma. V oporoki je zapustil cesarju 10 gold. a. v. Okrajna sodnija bode po ministerstvu notranj. zadev cesarju o tem poročala.

Na smrt obsojen je bil od ljubljanskih porotnikov v ponedeljek nek 27 let star kmet iz Zaboršta pri Šentvidu na Dolenjskem, ker je svojemu sinu z arzenikom zaval. Pred sodnijo je rekel, da mu je uže pred 6 leti nek berač dal „mišico“, češ: „To-le dobro shrani, ti zna še enkrat prav priti.“ Pa mu je čudno prav prišlo.

Na smert obsojen je bil pred ljubljanskimi porotniki nek fantin iz Bitinja na Gorenjskem, ker je neko staro ženo ubil in oropal.

Živinska kuga se je v Trstu konstatirala pri enem volu v glavni mesnici, pri enem oddelku, ki je iz Dalmacije prišel. Vola so ubili in zakopali.

Duhovske spremembe. Č. g. Janez Čery, vikar v Sedlu, oskrbuje faro Berginj. Anton Bodigoj je imenovan vikar v Ruttarsu. — Jožef Balaben je prestavljen kot kaplan v St. Peter pri Soči.

Postne pridige italijanske v stolni cerkvi ima P. Konstancij Frigerio ob nedeljah ob 11. uri, ob delavnikih ob 5. uri popoldne. Slovenske pri sv. Ignaciju ima kaplan Fr. Vidic ob petkih ob 6. zjutraj. Nemške tudi v tej cerkvi ima župnik Janez Kumar ob nedeljah od 1/211 zjutraj.

Gg. učiteljem z veseljem naznanjamo, da je ravnokar v tiskarni „Tipografia e Litografia Nazionale“ izišla druga številka onih pisank, ki jih je, kakor smo uže enkrat poročali, za narodne šole odobrila visoki c. k. deželni šolski svet gorški in gradiški. Ni nam treba znova dostavljati, da je tem pisankam glavni namen: pripomoči učencu do pravilne, enakomerne lege njegovega pisma. Gg. učitelji so uvideli njihov hasek; temu je jaseu dokaz, da se je v tako kratkem času razprodalo nad 35.000 prvih števk. Razločuje se pa druga številka od prve, da so glavne pisne verste ože ter da vstrične poprečne pismenom lego določujejo ne prepredajo cele strani, a le prvo versto malo da ne vso, drugo manj, tretjo še manj itd., tako sicer, da stli slednji dve versti po polnem brezi mreže. Po našem mnenju, ki ga pa ne kanimo nikomur vrivati, je ta uprava hvalevredna, zlasti ker do korena razveljavlja prazni in prisiljeni ugovor zagriznenih nasprotnikov, češ, da taka mreža kviri učencu vid. Sosebno svetujemo onim gg. učiteljem, ki so, kakor pričajo mnogobrojna pisma in ustne izjave, dostigli dober vspeh po kratki rabi prve številke, — svetujemo jim, naj se ne dade slepiti po zopernikih, kateri, bodi si iz podle zavisti, bodi si iz črne hudobije nemajo ko grajo tem pisankam, akoprav se jih še nikoli niso služili. Avgust Leban.

O. kr. kmetijska družba naznanja vaem prijateljem kmetijstva, da bode dne 26. t. m. prof. g. dr. Franjo König nadaljeval svoj govor o „vinu in kemiji.“ V prihodnjem shodu bode govoril o „kipenju“ in v naslednjih, to je 5. in 26. marcija in 9. aprila, o „vinu in njegovi zrelosti“, potem o „njegovih boleznih in o sredstvih“, s katerimi se ga lahko ohrani. Shodi so v dvorani Brandt-ovega hotela.

Madjarske softe, to so madjarski študentje, kateri so romali v Carigrad čestit blaženo turško kulturo, dospeli so srečno v Terst. Pričakovalo jih je na morji v brezštevilnih čolnih in malih ladjicah teržaško prebivalstvo, da bi jih prav po pustni šegi sprejeli z gujilimi pomerančami, limoni in raznim drugim sadjem. A, kakor smo uže enkrat izrazili, skerbela je policija, da se nij nič žalega godilo madjarskim romarjem.

Zrak okrožuje (obdaja) ceio našo zemljo kakor kako morje; koder hodimo, povsod je zrak okoli nas, in ptice letajo po njem, kakor plavajo ribe po vodi. Temu se ne morete dovolj čuditi, ker ga ne vidite. Kadar manjka na primer v oknu, ki ima veliko šip, ena šipa in je druga poleg zela tanka in prav čista, vidi se onemu, ki od daleč gleda, da tudi druga šipa manjka. Pustite ptico prosto po sobi letati, letala bode okoli, a kadar pride do okna, lopnila bode v šipo, ker se ji vidi, da onde nij ničesa. Šipa v oknu je prezorna (prezračna, skozividna), zategadelj se ptici vidi, da tam nij ničesa. Prav tako prezoren je tudi zrak. Zdi se nam, da ga nij v kozarcu, v sodu in drugod, ker ga ne vidimo; a vendar mora tam biti, ker opira se vodi, vinu in drugim stvarim.

V tem zraku, s katerim je naša zemlja kakor s kakim morjem obdana; v katerem živimo, kakor na dnu morja; po katerem ptice letajo, kakor plavajo ribe po vodi; v katerem dišemo, katerega pa ne vidimo, javi in vidi se vse, kar mi zračne prikazni imenujemo. Take prikazni (pojavi) so: veter, rosa, mraz, megla, oblaki, dež, sneg, toča, gromenje, mavrica (duga) in druge enake.

Nekatere onih prikazni vidimo redkeje, a nekatere večkrat, nekatere večkrat po letu nego po zimi, kakor dež, grom in blisk; nekatere samo po zimi, kakor sneg; nekatere vidimo po zimi in po letu, kakor oblake. Za sedaj hočemo le eno teh prikazni bolj natanko opazovati, namreč veter.

Vi vsi sami znate že, kaj je veter, ne znate pa tudi, kako veter nastaja?

Spustite košček papirja po vetru, pa videli boste, kako bode letel. Če pa papir s pomočjo vetra leti, mora tudi veter leteti, gibati se. Veter je kakor naš hod. Mi se idočim premikavamo, gibljemo, a to naše premikavanje, gibanje zovemo hod. Kadar je veter, giblje se zrak, a onemu gibanju zraka pravimo veter. Ganite zrak na katerikoli način, pa bode veter

nastal. Pihajte z ustmi, stisnite napolnjen mehur, mahajte s pihalom (mahačem), s polo papirja ali čim širokim, čutili boste takoj veter; tecite hitro, pa boste sami sebi veter učinili. Ko ne bi bilo pa zraka, ali ko bi bil zrak čisto miren, ne bi bilo tudi vetra, ker veter nij nič drugega kot zrak, ki se giblje. Kadar se zrak polagoma giblje, pravimo, da vetrič popihuje; kadar hitreje ide, pravimo, da veter piše; a kadar prav hitro in silno ide, pravimo, da je vihar in burja. Kadar veter piše, giblje se vedno zrak, a sedaj bolj počasi, sedaj bolj hitro, in potem je veter tudi manjši ali močnejši, ker zrak udarja tem silneje v ono, kar mu je na potu, čim hitreje se giblje isto tako, kakor vi ob kamen ali kaj drugega lopnete, sedaj počasi sedaj hitro idočim; kadar hitro tečete, občutite mnogo močnejši udarec, nego kadar polagoma idete.

Sedaj torej veste, da veter iz tega postaja, da se zrak od mesta (kraja) giblje, in sicer sedaj polaglje sedaj hitreje; treba vam je torej še to znati, zakaj in kako se giblje zrak. Pazite dobro.

Nalite olja v kozarec, a na to dolite vode; olje se na vrh vzdigne, voda pa pade na dno. Zakaj? Ker je olje lažje od vode, to je liter olja manj vaga, nego liter vode. Vrzite kos suhega drva ali gobe v vodo, globoko kakor vam drago, in drvo ali goba se vzdigneta do vrha. Zakaj? Zopet ker sta suho drvo ali goba lažja od vode. No, tako kakor se olje vzdigne, ker je lažje od vode, tako mora voda proti dnu pasti prav zato, ker je težja od olja. Isto tako je tudi z družimi tekočinami, kadar se zmešajo. Lažje se vzdignejo na kviško, a težje padajo doli. Ako sedaj vzamemo na primer večjo posodo, pregradjeno v sredi, in ako na eno stran olja in na drugo stran vode nalijemo, a potem v sredi pregrade luknjico prevertamo, bode po oni luknjici voda, ker je težja, silila v olje ter padala na-nj po strani, a potem bode padala dol; isto tako pride olje v vodo in se vzdigne

naposled na vrh. Ako se tedaj tekočini od zgoraj ali od strani stečeti, je vse jedno, težja ide k lažji in lažja k težji, a naposled ide lažja na vrh, težja na dno.

Tako se godi tudi z eno in isto tekočino, ako postane nekoliko te tekočine na katerikoli način redkejša in po tem takem lažje od ostale tekočine. Ako na primer voda v posodi na ognjišču tako stoji, da je ogenj pod posodo, postane voda najpreje zdolej vroča in se ugrije; ta ugreta voda se bode razširila in zaradi tega redkejša postala; ona redkejša voda postane lažja ter se vzdigne na vrh, in ona ki je zgoraj, pade doli. Ako stoji posoda poleg plamena po strani, postane najpreje ona voda redka, ki je tik plamena, ter se vzdigne in pusti prostor, kamor pride tekoč ona, ki jej je naj bližja.

Kar sem vam tu povedal o vodi, isto velja tudi o zraku. Izrežite kačo iz papirja ter obesite jo na špičast kolčič tako, da bode za glavo pritrdjena, in denite jo na peč; ona se bode zmiraj obračala, ker se zrak, ki od vročine redkejši postaja, vzdiguje, a na njega mesto prihaja drug, zaradi tega nastaja vetrič, ki kačo obrača. Odprite vrata gorke sobe, skoz katere se ide v mrzlo sobo in zapazili boste, da ide zrak iz ene sobe v drugo in to tako, da ide gorki zrak zgoraj iz gorke sobe v mrzlo, a mrzli zdolej iz mrzle v gorke sobo; v sredi nij nikakega prepaha. Da je to res tako, prepričate se najlažje na plamenu sveče. Držite jo zgoraj, in plamen se bode obrnil v mrzlo sobo; spustite jo do srede, sveča bode mirno gorela; denite jo pa na tla, in plamen se obrne proti gorki sobi. Plamen se tu prav tako previja, kakor kadar pišete od ene strani na svečo. Evo vam veter tudi v zaprtem prostoru, in edini uzrok temu je, da je zrak v eni sobi gorkejši nego v drugi.

(Dalje prib.)

Prav na tihem izkercali so se in na ravnost šli na teržaško postajo, kjer so ravno tako na tihem izkercali so se in na ravnost šli na teržaško postajo, kjer so ravno tako na tihem in brez šundra poručali in se ob 11. zvečer odpeljali v svojo ljubljeno domačijo. Misli se je, da bodo v Pešti sijajno sprejeti, a vsega tega ni bilo nič. Razun nekaterih pobalinov nij bilo nikoga na peštansko postajo. Tako nesijajno končala je slaboglasna odiseja madjarskih zoft. Bog si ga vedi, ali so spoznali, da bivajo na zemlji razun Madjarov in Turčinov tudi še mnogi drugi narodi, kateri nočejo ničesa vedeti o turškem barbarstvu.

Mašino za žaganje kamnja iznašel je nek videmski kamnarez. Ta mašina je nekda jako priprosta in reže kamen, kakor bi bil les. Pri poskušnji v Vidmu vzeli so veliko skalo, kakoršnih se dobiva v Nabrežini, ter so jo z omenjeno mašino, ki ima pet žag, v kratkem času sežagali na 6 enakih tanjkih škerli. Dosedaj je bilo jako težavno, ker je šlo na roko; zatorej pa je ta iznajdba velike vrednosti za naše mnoge slovenske kamnoreze na Slovenskem.

Nekateri Hrvati mlajšega zaroda, to so Štarčevcevi po imenu, postajajo vsak dan bolj blazni. Ti ljudje namreč nočejo nič o drugih Slovanih vedeti in so prav tisti, kateri tudi naš Slovence Hervatom prištevajo pod rubriko „planinski Hrvati“. Nedavno so iz golega sovraštva do drugih slov. narodov nekega ruskega profesorja nekateri hrvaški vseučilišniki te baže v Zagrebu surovo napadli v nekem pismu, katerim izjavam so se sedaj tudi nekateri hrvaški študentje graškega vseučilišča pridružili. Ti ljudje pitajo tudi sedanjjo vladajočo, narodno stranko na Hrvatskem izdajico. Ali niso taki ljudje blazni? No, mladost norost! Pridejo leta, pride tudi boljša pamet. Ti možiceljni so preveč v bližini Madjarov, radi tega jih je okužila madjarska oholost in ošabnost. Da je Hervatov malo, tega oni ne pomišljajo, saj imajo tembolj hrabre jezike in vročo kerv. Ali res mislijo, kakoršna peščica jih tudi je, da preobernejo ves svet? Malo več treznosti in veliko manj štarčevičjanske pijanosti vam treba, dragi mladeniči, če hočejo srečno živeti.

Piše se nam:

V nedeljo 11. t. m. napravili so na Brežini ne Nabrežinski mladi rodoljubje besedo.

Program je bil dokaj zanimiv in posamezne točke so se dobro izvrševale. Nastopile so te mlade moči prvikat na oder-ter se v marsikateri prevzeti nalogi spretno skazale.

Čestitati se mora tem mladim gospodom k njihovevemu prizadevanju-ostanejo naj vedno značajni in na srcu naj jim bode vedno v prvej versti gmotni in duševni razvoj naroda. Govor je primeren. Predstavljal se je igra „Oproščeni jetnik“. Pri tej priliki bi se gospodom priporočalo, da se vadijo v pravilni izrekiogibati se je treba dijalektizma. Deklamator je tudi prav dobro svojo zadačo izpolnil-ali bilo bi vendar dobro, ko bi v prihodnje bolj vezano govoril- pa glas spreminjal. Petje bilo je povsem povoljno-samo tenor je bil malo pretih. Zdi se nam, da ravno glas spreminja, in če je temu tako, bi prav storil, da bi za nekaj časa pevanje popolnoma opustil-drugače zna si glas za zmerom pokvariti. Med posameznimi besedinimi točkami razveseljeval nas je septet vojaške godbe pešpolka Sachsen-Meiningen.

Pri večerji zibali so nam pa dušó v rajskem razkošji kakor Orfejevi se doneči glasovi nekdašnje inenovane „proseškega kvarteta.“ Kedor če vedeti, kaj premore vbrano petje, povabi naj o šolskih počitnicah k sebi gos. Pelizona, učitelja iz Križa, gg. Mrcino, Korena iz Proseka-pa g. Valentiča iz Občine.

Plesna zabava pa nij bila kaj prijetna-ker nij bilo nikakega reda. Mladim gospodom ne Nabrežinskim rodoljubom bi svetovali, da v prihodnje, ko kje tako veselico napravijo, pazno na to gledajo, kedo ima biti reditelj veselici-in da sami za vse skrbje.

Razloček med enakimi narodnimi veseliciami, kakoršne napravijo rodoljubi take vrste, kakor so ravno zgorej omenjeni gospodje, pa med navadnimi javnimi plesi, je prevelik, kakor da bi se počenjalo na njih, kakor bi se komu zljubilo.

Nikar naj bi ne mislil kedo, da naši izobraženi ljudje ne znajo tako dobro razločiti, kaj je pravno in nenravno kakor aristokracija, katera bi imela edina po njihovi misli pravico do npravnosti.

Mi mislimo in znamo vsak človek, katerega je kedaj v življenji pamet srečala, da imamo Slovenci brez aristokracije ravno toliko pravice do npravnosti in do onega, kar se spodobi, kakor tisti, katerim se po žilah najbolj plava, če tudi rjava kri pretaka.

Hrvatska matica je obhajala 28. jan. glavno skupščino, v kateri so navzočni bili skoro vsi starejši in mlajši književniki. Po odborovem nasvetu je sklenila, da hoče izdavat a) leposlovno ali beletristično knjižnico, b) podučno biblioteko ali knjižnico, in c) svoj letopis, in vrh tega hoče skrbeti, da se priredi tvarina za izdavanje narodnih pesnij hrvatskih. Nasvetovala se je osnova novega poslovnika, ki ga je pa skupščina izročila odboru, da si ga on po potrebi

sam vravná. Skupščina je priporočila odboru, naj misli na sredstva, kako bi matica mogla dobiti si tajnika, kateri bi za večjo nagrado mogel vse svoje moči obračati društvu na prid. Izbrala sta se zopet dva odbora, književni in gospodarski.

Ob umoru v Lokavcu pozvedamo natančneje, da je morivec A. Bolko, vulgo Kravos, krčmar iz Slokarjev pri Lokavcu. — Ta mož je uže več časa živel v nemiru se svojo ženo, katera je bila lastnica vsega domačega premoženja, katerega nij hotela vkjub mnogokratnim zahtevam od strani moža prepisati na ime zadnjega. Pred nekaterimi dnevi gre omenjeni A. B. se svojo ženo na somenj v Ajdovščino. Vrnivši se po noči si vreže na senožeti pod Gradiščami močno palico, s katero začne mlatiti ubogo ženo. Reva ga prosi, naj jo pusti, dokler se zamore spovedati, potem naj jo umori. — A zdaj še le začne še hujše vdrihati po vbogi ženski na tleh ležeči; ko vidi, da s palico ne gre, začne teptati z debelimi škornjami po nji tako močno, da ji zlomi par reber, a ko žena še zmerom hršči, prime jo zdvijani mož z obema rokama okolo vratu in jo toliko časa davi, da ostane mrtva; davil jo je nekda s tako močjo, da se poznajo vsi nohti v vratu in da se je vsa kri okoli vrata zasedla. — Ivkanje slišalo se je nekda do 1/4 ure oddaljenih Gradišč in en fantič je nekda vso to reč gledal izza enega drevesa. Ko je žena mrtva ostala, šel je mož svoja pota; a kmalo pridejo nekateri možje čez travnik in najdejo mrtvo žensko, v kateri spoznajo ženo A. B. Hitijo torej v hišo A. B. v Lokavcu in naznanijo, da gospodinja leži mrtva na travniku blizo Gradišč. — Otroci šli so koj po truplo ranjke; a oče delal se je nevednega; rekel je temveč družini, da je treba izpirati mrtvo, da morda pride sopet k življenji, in ko so otroci kesneje videli, da je popolnoma mrtva, vzkazal jim je, naj grede zvonit in naj naznanijo, da je mater zadel mrtud ali kaj takega.

A mej tem se je uže zvedelo po Lokavcu, kar se je godilo na travniku pod Gradiščami, na kar sta župan in podžupan precej podala se na mesto in konstatirala, da je bila ranjka z veliko silo umorjena; našla sta namreč na njenem truplu čez 100 udarcev in zlomljena rebra. Poročala sta to precej sodnji v Ajdovščino, katera je A. B. precej po žandarnih pustila pripeljati v ječo. Morilec nekda na vse kriplje taji, pa mu menda ne bo koristilo, ker je več prič proti njemu. Mi sicer ne prevzamemo odgovornosti za vsako malenkost v tej žalostni novici, katero pa imamo iz direktnega, zanesljivega vira. Nadejamo se pa, da nam bode kedo iz Ajdovščine se daljše poročal.

Predelska železnica je te dni definitivno splavala po vodi; ministerstvo je nazaj vzelo dotični predlog v državnem zboru, kar pomeni toliko, kakor popolno ritirado. — Nek Tolminec rekel nam je, da zdaj bo treba predručati taktiko gledé predelske železnice; namreč prositi, da nam je ne smejo dati, potem bi se nam vendar še znala zgoditi pravica.

Veliko darila O.O. kapucincem v Trstu je nabral nek zvit malopridnež za božične praznike; ker je poznal hiše, v katerih so jim radi darovali, nabral je toliko, da je težko vse odnesel; ko so pa darilci pričakovali zahvale, ko po navadi, potem se je zvedelo, da so osleparjeni.

C. kr. kmetijska družba goriška, dala je na svitlo cenik raznih rastlin in semen ne le v italijanskem jeziku ampak tudi v lepej nemščini in klasične slovenščini.

Kedor tega ne veruje, prepriča se lahko po sledečih citatih iz omenjenega cenika.

„Wengleich sich unsere Anstalt kamn aus dem Anfange erhebt, haben wir doch die Befriedigung dem P. T. Publikum anzuzeigen, dass die wichtigen Bestellungen sich täglich anhäufen und vermehren, was zum Beweise dient, dass die bestellten Pflanzen überall gut gedeihen, und da wir die Kosten, die zur Gründung einer derlei Anstalt unausbeiblich sind, bereits überwunden haben, so können wir durch Hilfe des uns vom Seite der verehrten Besteller geschenkten Vertrauens die Preise bedeutend herabsetzen, wie aus dem folgenden Prospekte deutlich ersichtlich ist.“

„Naznanimo slavnemu občinstvo, da naši mladi zavod je z obilnimi naročili čestitani, kar je dokaz, da rastline in semena naročene povsod dobro raste, in ker smo mnoge stroške, koje prvo obdelovanje zavoda potrebuje, prestali, moramo skoz obilnem naročilu ceno mnogo znižati, kakor se s podloženega izkaza razvidi.“

„Beachtensvertthe Bemerkung. Die in diesem Nachhange angesetzten Preise sind so niedrig gestellt, das sie keinen weiteren Nachlass gewahren können.“

Die Verpackung geschieht auf Kosten der P. T. Besteller und wird zum Selbstkostenpreise berechnet.

Alle Sendungen gehen sobald sie seien sie auf die Bahn, Spedition oder sonst bestellt übergeben werden, auf Kosten und Gefahren des Bestellers.

Alle Bestellungen auf Pflanzen und Samereien,

die nicht in diesem Kataloge enthalten sind, werden gleichfalls bestens und billigst effectuirt, da wir in dieser Hinsicht mit den bestrenomirten Geschäftspflanzungen in Verbindung stehen.

Die P. T. Besteller wollen gefälligst der Bestellung den betreffenden Betrag beischliessen, im Gegenteil werden alle Bestellungen gegen Nachname expedirt.“

„Naznanilo. Cena tega imenika je tako nizka da neprepusti nobenega odjenjena.“

Zamotovanje plača naročnik po ceni kakor nas velja.

Blago enkrat oddano naj bo na železnico, naj bo kojim drugemu, stane na pogib in stroške naročnika.

Tudi naročilo na rastline, zeljša in semena, koje niso v temu imeniku zapopadene, izvrši se, ter dobivamo one z prijateljskih drugeh zavodov po nizki ceni.

Blagovoli naj se naročilo tudi dotični znesek pridjati, ter drugače zamorammo naročilo le proti privzetju izvrševati.“

Poslanica.*

Račite gospodine uredniče objaviti, da nijsem jaz pisal dopisa „iz spodnjega Štajerskega“ v št. 6. Vasega cenjenega lista.

Ant. Leban-Mozirski.

*) Poterjujemo, da nij g. Ant. Leban-Mozirski v nikaki zvezi z omenjenim dopisom. Prosimo pri tej priliki, da bi se nam ne pošiljale več take in enake poslanice.

Uredn.

Poziv!

Ker se že pogajam s tiskarno o tiskanju 11. snopiča SLOV. NAR. PESNI, prosim vse gg. prejemnike I. zvezka, naj mi blagovolé poslati kar najpreje zaostalo naročnino. Komur pa ne ugaja knjižica, verne naj mi jo na moj trošek. Pričakoval sem bolj resne podpore temu, po mojem menenju, koristnemu podvzetju.

Kanal (Primorsko) 25. jan. 1877.

JOSIP KOCIJANČIČ.

Št. 608.

C. S. D.

Razpis učiteljskih služeb.

Razpisujejo se sledeče učiteljske službe:

1. v Materiji II. verstve, z letno plačo 500 oziroma 400 gl.

2. v Brezovici III. verstve, plačo 400 oziroma 300 gl.

3. v Tatreh III. verstve, z letno plačo 400 oziroma 300 gl.

in s pravico do poviševanja in do stanovanja v naravi ali dotične odškodnine po deželni postavi 3. novembra 1874 št. 30.

Prošnje s potrebnimi dokazi, zlasti spričali o sposobnosti za učiteljstvo, naj se od onih, ki uže služijo, po poti predposlavljenih oblasti, sicer pa naravnost sem, naj dalje do 28. septembra t. l. predložijo.

C. K. OKRAJNI ŠOLSKI SVET.

Voloska 30. januarja 1877.